

Una tina al mig dels camps a Sant Iscle

Els dies 20, 21 i 22 d'octubre passat es va celebrar a Mura, Talamanca i el Pont de Vilomara i Rocafort, la IX trobada d'Estudis per a la preservació de la Pedra Seca als Països Catalans sota el lema PEDRA SECA – PEDRA VIVA. Moltes de les ponències van estar dedicades a la vinya i a les tines. Un dels elements més lligats a la vinya és la pedra seca, amb la qual es construïen barraques, marges, parets o tines. Com va comentar en Jaume Plans en la seva ponència "Barraques i tines, solucions constructives de l'activitat agrària vitivinícola a la comarca del Bages en els segles XVIII-XIX", perquè una parcel·la fos productiva, primer de tot s'havia de netejar d'arbres, arrels, matolls i pedres. Aquestes mateixes pedres s'utilitzaven per a l'aixecament de marges i murs, sobretot quan l'orografia del terreny ho requeria. Aquestes noves parcel·les calia que disposessin d'un refugi ocasional per al pagès i per a l'animal de càrrega: la barraca i d'altres nous receptacles per encabir la nova producció de verema: la tina.

A finals del segle XIX, el Bages era la comarca de Catalunya que produïa més vi, tots els plans que ens envolten estaven conreats pràcticament de vinya i totes les elevacions de puigs o muntanyes també, només ens cal passejar-hi i veurem que on ara hi ha boscos de pins s'hi poden trobar marges de pedra seca amb feixes. Abans tot era vinya amb algunes oliveres i ametllers

El Bages és la comarca on s'han localitzat una major concentració de tines a peu de vinya. On se n'han trobat més són a la Vall del Flaquer; prop del Llobregat, sobretot a la Riera de Sant Esteve; a la Riera de Rajadell i a la zona de Sant Salvador de Guardiola. Des de Sant Fruitós, en mitja hora o tres quarts podem arribar-nos a les tines del Casajuana, a prop del

Llobregat, als Tres Salts, però són fora del terme de Sant Fruitós.

En la ponència "Les tines a peu de vinya, del recurs insòlit al producte enoturístic", presentada per Francesc Brunet Sala i Ricard Vilalta Ribot, de Bagesterradevins. cat, van fer conèixer un mapa interactiu on es pot veure una tina entre Sant Fruitós i Santpedor. A casa la vaig poder situar prop de Sant Iscle. El dissabte passat m'hi vaig arribar i, efectivament, la vaig trobar, ben a prop de Sant Iscle. Com pot veure's en la fotografia, la tina, sense la teulada i part de les parets ensorrades, està malmesa però la barraca està en molt bon estat.

Crec que aquest conjunt, tina i barraca, s'hauria de catalogar com a Patrimoni Cultural de Sant Fruitós, almenys no està inclosa dins de l'Inventari de Patrimoni Local (Diputació de Barcelona – Ajuntament de Sant Fruitós de Bages, 2006), restaurar-la i fer-la conèixer. No deixa de ser un record de la nostra història i una demostració del passat vitivinícola de Sant Fruitós. Pocs pobles en tenen cap.

Per saber-ne més de la Pedra Seca són molt aconsellables i didàctics, dos llibres d'en Jaume Plans, el treball guardonat amb el premi "Excursionisme" 1993 del CECB "Construccions de Pedra Seca a la Comarca de Bages. Barraques de vinya al terme de Sant Fruitós de Bages" i el publicat per l'Abadia de Montserrat "Arquitectura tradicional rural en pedra seca a la comarca del Bages".

Una web interessantíssima sobre construccions de pedra seca de Catalunya on es pot consultar les construccions existents a cada municipi, a través de mapes, fitxes, fotografies i croquis és wikipedra.catpaisatge.net. S'hi pot col·laborar introduint les construccions que coneguem a través dels formularis específics per a barraques o cabanes, construccions relacionades amb l'aigua, murs i conjunts, forns i altres construccions.

Jordi Julià
Col·lectiu de Recerca Històrica
de Sant Fruitós